

#41/#m2/#l200/#p10/#212/7(4)vers.

9/78

Viljo Pekkala *

24#p12/v(3)

"Lepovuoro" 99

⁰¹¹_{vers.} helmi-kuun 17:sta, tavallinen talvisodan pakkaspäivä - 36° Taipaleenjohella. Lagerlöfin pataljoonan 7.s komppania loikoili korsiassaan juuri lepovuorolle päässenä. Väsymys painoi jokaista. Meiltä alkuperäisiltä jermuilta olivat jo lomatoiveet huvenneet, meistä tuntui ettemme ikinä pääse Taipaleesta, muuten kuin "takatyvisinä" tai sodan joskus loppuessa.

Illansuussa ilmestyi joukkueeni korsiun nuori vänrikki tuoden ennakkotiedon, että pataljoonamme pääsisi illan pimetessä hiihtelemään kauas linjoilta oikein kunnolla lepäämään. Latupartio oli jo lähetetty aukaisemaan latua meitä varten. "Töpinä" oli myöskin lähtenyt uutta sijoituspaikkaansa kohtaan.

Ilta kului eikä irtautumiskäskyä kuulunut. Jatkuvaa odottamista. Vihdoin tuli sama vänrikki ja antoi kuulua: "Asiat ovat nyt niin ikävästi, että Terenttilän ja Mustaojan asemat ovat miehitystä vailla ja 7:mäs komppania, siis meidän, miehittää Mustaojan asemat viimeistään klo 23,00 mennessä. Henkilökohtainen aseistus, ei muuta, sillä aamu la tulee vaihto" Se tehoi. Jokainen "vanha" alkoi pukea lämmintä ylleen, sillä pakkas oli yhä kiristymässä. Allekirjoittanut pakkasi leipälaukuunsa "vanikkaa niin paljon kuin mahtoi ja koko sokerivaraston sa.

Niin alkoivat aaveet liikkua kohti Mustaojan asemia. Tuntui uskomattomalta, että asemat olisivat vailla miehitystä. Todeksi se kuitenkin pian osoittautui. Lähestyimme varovasti rotkon suulla olevia asemia. Venäläisten silloin tällöin ampumat valorake-

tit pysäyttivät välillä kulkumme. Heti kun raketit sammuivat, etenimme taas jonossa Terenttilän suolla olevaa ojaa pitkin.

Ihmeitten ihme. Omat asemat aivan tyhjä. Nähtävästi vihollinenkaan ei tiedustellut sinä iltana. Olisi saanut kaiken aivan lahjaksi, jos olisi arvannut "kurkistaa"

Uudet tulokkaat, jotka jostain tuntemattomasta syystä olivat jättäneet asemansa, olivat ainakin hyvin varustettuja, sillä jokaisen pesäkkeen penkkaan oli ladottu täysin kunnossa olevia varsikäsikranaatteja, useista oli ruuvattu kansikin auki valmiiksi.

Olin joukkueen varajohtaja erittäin hyvilläni siitä, että joukkueeseemme saatiin pitkästä aikaan innokas nuori ~~kuulijant~~ ^{yönriikki} ja hänen mukanaan kaksi nuorta vapaaehtoista. Komppanian päällikkö, lta. Toivonen määräsi joukkueemme Mustaojan ja Terenttilän rinteiden välillä oleviin aseisiin. 9:stä komppania, joka miehitti Terenttilän asemat sai joukkueestamme alik. ~~Pa~~ ^{Pa} naisen p.k.ryhmän vahvistukseksi. 8:sas komppania oli sijoittunut yhdeksänestä vasemmalle Vilakkalan menevän maantien toiselle puolelle. Joukkueemme johdolle saimme vahvistukseksi k-k-puolijoukkueen kers. Rajosen johdolla.

Yö kului täydellisen hiljaisuuden ja odottavan jännityksen vallitessa. Kokeuksesta tiesimme, että Taipaleessa on hiljaista vain suurten tapahtumien aattona. Eivät laulajat venäläisten "päivystävät" kenekiväärillä, kuten tavallisesti iltaöisin eikä kranun kranua tippunut sinä yöä missään.

18:sta päivän muuna noin klo yhden maissa repei... Taivas loimusi punaisena laajalti vihollisen puolella ja samassa alkoi kuulua räjähdysten pauhu. Väsymys oli pois pyyhkäisty, nuo keuhkokuumeiset "terveyskaapat" millä piditkellä naapuri kaniittimissaan nuytsi meitä kurnioittaa, alkoivat elää ja toimia.

Tuo puoliteista vuorokautta yltäpäältä kestänyt venäläisten ryöstös oli sellainen sanoin kuvaamaton "näytelmä" ettei sitä voi koskaan unohtaa. Terenttilän rinteellä kahden tunnin kuluessa valkoisen vaipansäpönnän mustaksi, möyhennetyksi perunaxxaksi pelloksi. Puusto olikin jo täysin tuhoutunut aikaisemmissa taisteluissa.

Koska vihollisen painostus sillä kertaa kohdistui pääasiassa 9:n komppanian aseisiin, joudui me antamaan heille sivustatukea n. 300-600 metrin päässä olevista asemistamme. Tykistökeskityksen suojaamana alkoi rinteelle tulvia vihollisia loputtomana tummana massana. Joukosta erottui myös täysin valkoisia "jäniksiä" Joukkueessamme oli muutamia tarkka-ampujia "ukkopekkoinen" ja he olivat tehneet oikeaan osuneet päätelmät valkopukuisista vihollisista ottaen heidät ensimmä^{ksi} "jyvälle". Kun he kiirettä pitäen olivat saaneet nuo lumipuvuissa otenevät (nuoret upseerit) ja valkoturkkiset (ylemmät upseerit) poimittua toimintakyvyttömiksi, näytti tumman massan kesken syntyvän hämmennystä ja eteneminen rinteellä hidastui.

Samaan aikaan oman komppanian pääosa, joka puolusti Mustaojan rotkon suun ja Terenttilän suon välissä olevaa ~~xxxxxx~~ metsikköä, sai rautaa runsaasti. Heti aamun vaaleudessa ilmaantui ~~taivxxx~~ 9 koneen pomituslaivue melko matalalla lentäen kohdallemme. Kirkasta taivasta vasten näkyi selvästi, kun ^{he} irroittivat pomminsä. Samassa kuului metsiköstä valtava pauhu pommien räjähtäessä ja möyhentäessä maata ^{ja} pouhiessa puustoa. Omat miehemme olivat suojautuneina suon ja metsän välisessä ojassa ja säästyivät sillä kertaa.

Mutta omat lervaskantommekin kokivat karvaisia menetyksiä. M.m. nuori vänrikkimme oli saanut osansa kärsivänsä ja poistuesseen sidontapaikalle toivotti meille parempaa onnea. Ja ^{hyvää} onnea tosiaan tarvittiinkin, sillä varamiehenä

kun olin, minun olin täytettävä hänen paikansa. Riensin tu-
tustumaan ^{tilanteeseen} toisissa poteroissa. Mentyäni korpr. Paatelaisen
pesäkkeeseen, tapasin hänet pahtamassa viinattusti pikaki-
värillään. Katsoin koidetta enkä ensin havainnut muuta kuin
ruumiskasan. Kysyinkin miksi haaskaat ammuksia vainajiin?
Paatelainen selittämään: "Yrittävät kuljettaa tuota konekivää-
riä Terenttilään ja olen ampunut kuljetusta hoitaneet miehet,
mutta tulee tilalle uudet miehet ja minä kun olen ottanut
lehtäväkseni estää sen kuljetuksen - siitähän se kasa" - ja
siihen se konekivääri lopulta jäi.

Saman iltapäivän kuluessa joutui Metsikköä puolustava
7:s komppania suorittamaan vastaiskun, joka onnistui. Terent-
tilän rintteestä noin kolmas osa jäi venäläisten hallintaan.

Seuraava yö oli ikävä, sillä "Töpinä" oli siirtynyt e-
dellisenä iltana taakse ja lämmin ruoka jäi niinollen saamat-
ta. Onneksi leipälauku sani oli vanikaa ja sokeria. Niinpä
tarjoilinkin nuorimmaisille iltaeiinettä, kun heillä ei ollut
minkäänlaista evästä mukanaan. Pakkanen tunkeutui luhin ja
ytimiin. Milloinkahan olimme viimeksi nukkuneet? Kuannon sau-
huista lienee ikuisuus?

Alakuloista mielialamme ei suinkaan kohentanut Terent-
tilän rintteeltä kuuluvat, aina yöhön saakka jatkuneet vihol-
lisen haavoittuneiden sydäntäsärkevät valituskuudot. Muistan
rukoilleni silloin, että hyökkääjän lääkintämiehet py tyisi-
sivät toimimaan tehokkaammin. Ehkä rukoilin turhaan. ----
Paukkuva pakkaneen varmaan armahti monia kärsiviä sinä yönä
vaintaen näiden ~~xxituksetxiäksix~~ tuskanhuudot iäksi.

Vihollisen toiminta oli hiljentynyt yön ajaksi.
Olimme lopen uupuneita, joten moni "vanha" torkahtikin samuyös-
tä poterossaan. Täydennysmiehet, joista osa oli virkeitä poi-
kia, huolehtivat siitä, ettei mitään yllätyksiä päässyt ta-
pahtumaan.

Heti aamuhämärässä alkoi taas tapahtua. Terenttilän rintettä jauhoi vihollisen tykistö yhtä perusteellisesti kuin edellisellä päivällä. Tulen siirtyttyä yleemmiksi alkoi ~~xxxxx~~ valtavat rivistöt edetä kohti takiaiemme hiekkakuopilla. Sain ammutuksi jälleen muutamia valkoturkkisia.

Housipa sitten isonpuoleisen "turkkineera" rinteen puolivälissä olevan korsun latolle käsillään huutoon ja sai maasat liikkeelle. Otin nopeasti hänet jyvälle - arvioin matkan n. 500 m - osui varmasti reiteen, koska putosi istualleen. Samassa riensi kaksi lähikintämiehtiä auttamaan häntä. Korjasin hieman tähtäintä, sain täysosuman - ja yksi upseeri oli pois pelistä.

Tilanne näytti ohkavalta. Jos 9. sen komppanian viimeiset asemat hiekkakuopilla menetetään, olisi läpimurto elviö. Juoksin Metsikköä kohti ja lähkäisin kers. Mikko Tiivonen sen luokseni näyttääkseni hänelle toisetkoman k:n.

Mikko kävi kahvoista kiinni ja meni pölystä. Nostimme k:n takapakalle, suunta Terenttilän rinteelle. Hetkessä oli ammussyö kiinnitetty. Mikko painoi ensimmäisen sarjan - meni lyhyeksi - nosti hieman. Yllättäen sivusta annetuilla tallella oli tavaton vaikutus. Vihollista kaatui kuin heinää. Kaksi vyötä vain kerkisi Mikko painaa menemään, kun k:n miehet sanoivat myös osaavansa sillä ampua. Luovutimme mielihyvin ammattimiehille aseensa, jotka sitten pistivätkin "vanjat" matalaksi. Mikko juoksi joukkueensa luo, minä katsomaan k:n miehen touhuja.

Komppanian päällikön lähetti Hoskari tuli luokseni sanoen: Kokoa joukkueesi nopeasti, jätä yksi mies vartioimaan asemia. 7. s komppania suorittaa vastaiskun Metsikköön, nyt on jokainen ulko tarpeen! Korpr. Kaatelinen jäi vartioimaan asemiamme. Sain komppanian päälliköltä tarkemmat ohjeet yllätysyökkäyksensä ystä varten. Minulla oli 10 miestä, mutta meil-

lä oli sopimus markkeerata komppaniaa tai pataljoonaa vihollisen hämäämiseksi. Kiersimme ryömimällä pitkin suon laitaa Metsikön takaosaan. Sovittuna hetkenä heitimme varsikäsikranaatteja kohti Metsikköä. Niiden räjähdettyä karjaisiin koko keuhkojeni voimalla: "Pataljoona eteenpäin. Mars, mars." Jokainen muutteli häniasteikkoaan kykyjensä mukaan ja "moniääninen", hirmuinen Hakkaa päälle kaikui metsikössä rynnätessämme eteenpäin pitäen samalla päin vihollista hyökkäävän komppanian pääosan tilanteen tasalla, etteivät ampuneet meitä. Niimpä huusinkin niin perusteellisesti, että lopuksi tuuperruin maahan haukkoen ilmaa kuin kaka kviyalla maalla. Onneksi hetken kuluttua helpotti ja pääsin toteamaan, että vihollinen vetäytyi Mustaojan rotkoon. Metsikkö oli jälleen meidän. Tosin hintakin oli kallis. Keskittämällä pidetty komppanian päätykkömmö oli haavoittunut. Myöskin serkkuni Jussi Neander haavoittui. Menetyksemme olivat melkoiset kantuneina ja haavoittuneina, sillä 7:sen komppanian taitteluvahvuus oli allekirjoittaneen lisäksi 19 miestä ^{kuten myöhemmin illanpöydällä} käistellen päätettyä, ~~kkk~~ konsulle kokoontuneemme totesimme.

Palasin joukkueeni eseriin ja hetken kuluttua lähestyini Pentti poimi pitkästä parrastasi hakasen koulun ja huomasi samalla, että luoti oli lävistänyt markkatekniin kauluksen ja siinä samassa tuli toinenkin reikä kaulukseen. Painoin äkkiä alas alas. Huomasin, että olimme rintamalla olevien venäläisten tarkka-ampujien maalitauluina. Käykin varoittamaan Hugoa, mutta liian myöhään. Luoti oli lävistänyt hänen sivonnsa.

19:sta päivä kallistui iltaansa. Surin toivein odotettu "lepovuoro" oli päättynyt. Saimme vihkoinkin vaihdon. Iäpimän kernekeiton nautittuamme nukkimme sälllein vuorokauden.

↳ Kirj. nimia. "Mukana ollut"

AA/

Uilo Pekkala

91/72 -

~~Amatööri~~

S, 7

" Munkana öllut "

Ts -

Lagerlöfin pataljoona

Taipaleenjoki

6 liuskaa

1 karttapiirros

~~Aspo Aspo~~

III palk/72

Lepovuoro

Laskemist: T. Vöörtilä
N. L. Oesch
E. Kumpulainen

AIKAKAUSLEHTI

KANSA TRISTELI

- miehet kertovat

Konttori: Helsinki, Korkeavuorenkatu 28

Toimitus: Helsinki, Töölönkatu 35 B 1 b

SOTA-ARKISTOON

9